

Николаевская государственная сельскохозяйственная опытная станция

ИОЗ НААН Украины

Николаевский региональный центр научного обеспечения АПК области

Современные проблемы агроэкологии

*Материалы II международной научно-практической
интернет конференции*

1 ноября 2016г.

ББК 40
УДК 63

Матеріали II міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Сучасні проблеми агроекології». – Миколаїв: Миколаївська ДСДС ІЗЗ, 2016. – 93 с.

Матеріали збірника наукових праць друкуються за результатами проведення II міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Сучасні проблеми агроекології» 1 листопада 2016 року.

Матеріали друкуються в редакції авторів.

Рекомендовано до друку Вченою радою Миколаївської ДСДС ІЗЗ, протокол № 8 від 1.11.2016 р.

Материалы сборника научных трудов печатаются по результатам проведения II международной научно-практической Интернет-конференции «Современные проблемы агроэкологии» 1 ноября 2016 года.

Материалы печатаются в редакции авторов.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

д. екон. наук В.М. Ганганов
(головний редактор)
д. с.-г. наук А.О. Лимар
д. с.-г. наук Л.К. Антипова
д. с.-г. наук В.В. Гамаюнова
д. с.-г. наук В.П. Рибалко
к. с.-г. наук Л.В. Андрійченко
к. с.-г. наук Г.Т. Федорович
к. біол. наук Н.М. Шахова
к. біол. наук В.Г. Миколайчук
к. біол. наук І.М. Марценюк

Відповідальний за випуск: Л.В. Андрійченко
Технічний редактор: Ю.С. Андреева

Адреса редколегії:

Миколаївська ДСДС, вул. Центральна, 17,
с. Полігон Вітовського р-ну
Миколаївської обл., Україна, 57217,
E-mail: miarvp@gmail.com
Тел. (0512) 23 00 18, (0512) 23 10 54

АГРОЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ АДАПТИВНИХ СИСТЕМ ЗЕМЛЕРОБСТВА ВІННИЧЧИНИ

Сучасний рівень розвитку агропромислового виробництва з огляду на світові тенденції та досвід потребує формування на регіональному рівні адаптивних та адаптивно-ландшафтних систем землеробства, які б враховували як плідність території, так і плідність її клімату. Сучасне аграрне виробництво рухається по двох протилежних напрямках: нарощування інтенсивності технологій у системі пестицидного навантаження, використання систем точного землеробства тощо та біологізовані системи органічного та біодинамічного виробництва на основі консервуючого обробітку ґрунту. Землеробство України сьогодні характеризується хаотичним характером формування технологій: від територій з домінуванням традиційних (відвальних) систем землеробства до територій з домінуванням мінімалізованих систем прямої сівби та органічного землеробства. Дотримання повної схематики базових європейських технологій залишається низькою як по причині нижчого матеріально-технічного забезпечення, так і з огляду на специфічні ґрунтово-кліматичні та соціально-господарчі умови більшості регіонів України. На моє глибоке переконання, як для Вінниччини, так і для всієї України потрібна власна регіональна система землеробства, виходячи з технологічної особливості ґрунтового покриву та закономірностей формування погодних умов за період вегетації.

Слід зауважити, що запровадження національних систем землеробської культури не можливе без вирішення низки агроекологічних проблем, до яких на Вінниччині слід віднести:

- порушення індексу екологізації системи удобрення з нормативного 10-15 кг д.р. мінеральних добрив на 1 т органічних до 125 – 230, в сучасному обчисленні, впродовж останніх 5 років;
- порушення оптимального співвідношення між площею ріллі та площею еколого-стабілізуючих угідь (ЕСУ). Ідеальною є ситуація, коли на 1 га ріллі припадає 1,6 га природних кормових угідь та 3,5 га лісу. До прикладу у Вінницькій області на 1 га ріллі припадає 0,14 га природних кормових угідь, 0,22 га лісу;
- висока ступінь еродованості території, який за останніми оцінками віднесено до потенційно-небезпечного особливо, з огляду на об'єкт оцінки, для північних та крайніх південних регіонів Вінниччини (від 13 до 32 % різного ступеня та типового складу еродованих земель);
- висока розореність с.-г. угідь як наслідок попередньо окресленої проблеми. За оптимальної розореності за співвідношенням ріллі та ЕСУ у 47,5 % Вінниччина на сьогодні має фактичне її значення на рівні 65,3 % у середньому, а окремі райони на рівні 85,0 – 90,2 %;
- високий рівень пестицидного навантаження зональних технологій вирощування основних с.-г. культур за рахунок росту площ систем землеробства прямої сівби та примітивної мінімалізації обробітку ґрунту за рахунок зростання доз внесення пестицидів;
- порушення системи раціональних сівозмін навіть для системи її короткоротаційного конструювання з хаотичним коливанням у площі озимого ріпаку, соняшнику, кукурудзи, сої.

На нашу думку всі намагання сучасної аграрної політики як на національному, так і на регіональному рівні мають бути направлені в першу чергу на такі системи адаптивно землеробства, які б враховували їх і у перспективі знижували їх негативний тиск на агроекологічну стабільність територій, яка по-суті є запорукою збереження земельно-ресурсного потенціалу регіону та держави у цілому. В цьому плані важливим є розробка саме моделей контурно-ландшафтного та адаптивно-ландшафтного землеробства (АЛСЗ) з відновленням відомих положень контурно-меліоративної організації території (КМОТ). Зміна вектору систем удобрення з домінуючої під мінеральними добривами до поступового переходу на біоконсервуючу з розширенням спектру сидератів, побічної продукції у мульчуючому форматі тощо. Не слід також забувати і за конструювання збалансованих сівозмін.

Запровадження цих першочергових напрямків дозволить суттєво поліпшити агроекологічну базу регіональних систем землеробства як Вінниччини, так і України в цілому.

Ивевбор М.В., Антонова Т.С., Саукова С.Л. Влияние агроэкологических условий на изменчивость популяции возбудителя ложной мучнистой росы подсолнечника на юге РФ	22
Товстик Е.В., Широких И.Г., Назарова Я.И. Скрининг деструкторов целлюлозы среди актиномицетов, выделенных из различных экологических ниш	23
Вовк Н.В. Інтерактивна мапа сміттєзвалищ – рішучий крок до екологічної безпеки	24
Бранзбург В.В. Ґрунтовий моніторинг	25
Полулях М.М., Белоліпський В.О. Моніторинг вміст гумусу ґрунтів басейну р. Айдар (Луганська обл.)	26
Ачасов А.Б. Новые возможности космического агромониторинга	27
Шульц О.С., Лісовець О.І. Флористична та екоморфічна структура трав'яного покриву парку ім. Лазаря Глоби м. Дніпра	28
Вислоцька А.С., Лісовець О.І. Сезонна динаміка трав'яного покриву урочища балка Тунельна (м. Дніпро)	29
Білоброва А.С. Оптимізація агрогідрометеорологічного методу розрахунку ґрунтових вологозапасів та його інтеграція в ГІС	30
Лідовська Я.Ю., Куришко Р.В. Водна ерозія як екологічна проблема сільськогосподарських земель	31
Скоблєков В.Ф., Журик С.А. Пространственная вариабельность параметров плодородия пахотного слоя южного карбонатного чернозема Северного Казахстана	32
Ачасова А.О., Тимченко Д.О. Моніторинг ризику водної ерозії ґрунтів з метою підвищення ефективності охорони земель в Україні	33
Драганчук А.М. Мониторинг состояния природной среды	34
Бельська О.В., Матковська С.І. Використання лишайників у радіаційному моніторингу лісових екосистем	35
Тхоренко А.А. Оцінка засоленості ґрунтів Калинівської зрошувальної системи за допомогою програмного комплексу QGIS	36
Мелихов К.М., Козинская О.В. Повышение эффективности оросительных систем	37
Симонович Е.И., Гончарова Л.Ю. Влияние некоторых видов удобрений на продуктивность лекарственных растений	38
Ильянов В.Ю. Сравнение продуктивности прутняка (<i>Kochia prostrate</i>) в условиях аридной зоны Калмыкии	39
Нохенова Т.Ю. Влияние почвогрунтовых смесей на биометрические показатели томата в рассадный период	40
Цицюра Я.Г. Агроекологічні проблеми формування адаптивних систем землеробства Вінниччини	41
Гончар Л.М. Нут (<i>Cicer arietinum</i>) у диверсифікації аграрного виробництва в Україні	42